

**TİCARET VE SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI,
SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET ODALARI VE
TİCARET BORSALARI KAYIT ÜCRETİ VE YILLIK AİDAT
TESBİT USULLERİ YÖNETMELİĞİ**

Amaç

Madde 1 - 5590 sayılı Kanununun 26/12/1981 tarihli, 2567 sayılı Kanunla değişik 25 ve 56 ncı maddelerine istinaden hazırlanan bu Yönetmeliğin amacı; Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları tarafından alınacak kayıt ücreti ile yıllık aidat tesbit usullerini düzenlemektir.

Deyimler

Madde 2 - Bu Yönetmelikte geçen; a) Bakanlık deyimi;

Ticaret Bakanlığını,

b) Odalar ve Borsalar deyimi;

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalarını,

c) Birlik deyimi;

Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğini ifade eder.

Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidat

Madde 3 - Üyenin oda ve borsaya kaydı sırasında ödemekle zorunlu olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl için ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Madde 4 - Kayıt ücreti ve yıllık aidat bu Yönetmelikte gösterilen usullere göre belirtilecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tesbit olunur.

Tarifeler Yönetim Kurulunun tesbiti, meclisin teklifi ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girer.

Madde 5 - Kayıt ücretleri ile yıllık aidatlar 1.000 liradan az, 50.000 liradan fazla olamaz. Ancak, bu miktarlar Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar arttırılabilir.

Yeniden Düzenleme

Madde 6 - Oda ve borsalara kayıtlı üyelerin kayıt ücreti ve yıllık aidatları azami üç yılda bir Bakanlıkça yayınlanan geçim endekslerindeki değişiklik gözönüne alınarak Oda ve Borsalarca yeniden düzenlenir ve Bakanlıkça onaylanır.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Ancak kaydı silinmek suretiyle oda veya borsadan ayrılanların tekrar kaydedilmeleri halinde yeniden kayıt ücreti alınır.

Kayıt İçin Müracaat

Madde 7 - Oda ve borsalara kaydolma mecburiyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler işe başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde oda ve borsalardan temin edecekleri bir kayıt beyannamesini ve Birlikçe hazırlanacak Muamelât Yönetmeliğindeki sair belgeleri de doldurarak kayıtlarını yapılması için oda veya borsalara müracaat etmek mecburiyetindedirler.

Kayıt

Madde 8 - Gerçek veya tüzel kişiler tarafından oda veya borsaya yapılan müracaatlar Yönetim Kurulunca tetkik olunarak, mer'i mevzuat hükümlerine uygun görüldüğü taktirde, Yönetim Kurulu karan ile üyeliğe kayıt ve kabulü yapılır.

Yönetim Kurulunun bu kararında kayıt ve kabulü yapılan ilgili gerçek veya tüzel kişinin meslek grubu, derecesi, ödeyeceği yıllık aidat ve alınacak kayıt ücreti ile kayıt tarihi belirlenir. Meslek grubu teşkil edilemeyen borsalarda meslek grubu aranmaz.

Kayıt ücreti bir ay içinde üye tarafından ödenir.

Tebliğat Madde 9 - Oda veya borsaya kaydı yapılan gerçek veya tüzel kişiye kaydının yapıldığı derhal tebliğ edilir. Bu tebligatta, kaydın hangi tarihte, hangi meslek grubuna ve hangi derece üzerinden yapıldığı ve bu derece karşılığı olarak, kaç lira kayıt ücreti ve yıllık aidat ödemesi gerektiği açıkça belirtilir.

Yapılacak tebliğatlarda Muamelât Yönetmeliği esasları dikkate alınır.

Re'sen Kayıt Madde 10 - Oda ve borsalarda kaydolma mecburiyetini işe başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde yerine getirmeyen gerçek veya tüzel kişiler, Yönetim Kurulları karan ile re'sen oda veya borsalara kaydolunurlar.

Yönetim Kurulu kararında bu Yönetmeliğin 8 ve 22 nci maddeleri hükümleri ile 5590 sayılı Kanununun 89 uncu maddesi hükümleri dikkate alınır.

Re'sen kaydı yapılanlar oda veya borsaya kaydedildiklerinin kendilerine bildirilmesi tarihinden itibaren bir ay içinde kayıt ücretlerini öderler. Ödemeyenler hakkında bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesi hükmü uygulanır.

Sicil

Madde 11 - Oda ve borsalara üye olarak kabul edilenler usulüne uygun olarak meslek mensupları sicil defterine kaydolunurlar. Ancak, sicile kayıt işlemleri geliştirilmiş diğer kayıt usulleriyle de yapılabilir.

Değişikliklerin Bildirilmesi ve Üyelerin Durumlarının Takibi

Madde 12 - Oda ve borsalara kayıtlı olanlar Türk Ticaret Kanunu hükmüne göre ticaret siciline kayıt ve ilân edilmesi gereken değişiklikleri vukuundan itibaren en geç bir ay içinde bağlı buldukları odalara ve borsalara da bildirmekle yükümlüdürler.

Her oda ve borsa değişiklikleri derhal sicile geçirir. Oda ve borsalar üyelerinin durumunu yakinen takibetmek zorundadırlar.

Alınacak sonuçlara göre gerekiyorsa Yönetim Kurulu kararı ile derecelerde değişiklik yapılabilir.

Yıllık Aidat ve Kayıt Ücreti Ödeme Zamanı

Madde 13 - Yıllık aidat her yılın Nisan (Kanun değişikliği ile Mayıs oldu) ve Ekim aylarında eşit iki taksitte ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücretleri ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları, kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Gecikme Zammı

Madde 14 - Onüçüncü maddede belirtilen müddetler içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ile yıllık aidatlar geciken ilk ay içinde % 10, müteakip her ay için % 2 gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Ancak gecikme zammı, aidat ve kayıt ücretlerinin bir mislini geçemez. (Kanun değişikliği ile yürürlükten kalktı)

İlâm Hükümünde Olan Kararlar

Madde 15 - Kayıt ücretleri ile yıllık aidat, munzam aidat ve Birlik aidatı ile bunlara ait kesinleşen zamlara ait oda, borsa ve Birlik Yönetim Kurulunca verilen kararlar ilâm hükmünde olup, icra dairelerince yerine getirilir.

Tarifeler

Madde 16 - Kayıt ücretleri ile yıllık aidat miktarlarını gösteren tarifeler bu Yönetmelikte belirtilen usuller dairesinde düzenlenecek derecelere göre, Yönetim Kurulunun tesbiti, meclisin teklifi ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girer.

Oda ve borsalar, düzenledikleri kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarlarını gösterir tarifeden iki nüshasını onaylanmak üzere Bakanlığa, bir nüshasını da Birliğe göndermek mecburiyetindedirler.

Tarifeleri uygulamak oda ve borsa Yönetim Kurullarının vazifelerindedir.

Madde 17 - Kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar tek bir tarifede ayrı ayrı gösterilir. Bu tarife ilgili odanın veya borsanın adı ile (..... kayıt ücreti ve yıllık aidat tarifesi) olarak isimlendirilir.

Tarifelerde Değişiklik Yapılması

Madde 18 - Tarife değişikliği; tarifenin kapsadığı derecelendirmenin ve karşılığı aidatların değiştirilmesi, Dereceler aynen bırakılarak karşılığı kayıt ücretleri ile aidatların değiştirilmesi, şeklinde yapılır.

Tarife Değişikliği

Madde 19 - Tarife değişikliğinden maksat, eski tarifede gösterilen kayıt ücreti ve yıllık aidatın ya da derece ve aidatın birlikte değiştirilmesinden ibarettir.

Tarife değişikliğinde, bu değişikliğin gerekçesi Yönetim Kurulu ve meclis kararlarında belirtilir.

Belirli bir sebep yok iken tarife değişikliği yapılamaz. Yeni yapılan tarifeler yukarıda 16 ncı maddede belirtilen usule uyulmak suretiyle yürürlüğe konulur.

Dereceler

Madde 20 - a) Tarifeler dereceleri ihtiva eder.

b) Oda ve borsalar derece sayısını kendi durumlarına göre düzenleyecekleri kayıt ücreti ve yıllık aidat tablosu dahilinde tesbit ederler.

c) Bu tabloda, dereceler fevkalâde derece, I. derece, II. derece, III. derece gibi sıra numarası alır. Ancak; bu dereceler fevkalâde derece dahil 5'den az, 12'den fazla olamaz. Ayrıca, fevkalâde derece hariç, diğer dereceler kendi içlerinde; 1/A, 1/B, 1/C, 1/D ve 2/A, 2/B, 2/C, 2/D gibi azami dört kademe kadar ayrılabilir.

Derece Karşılığı Ücretler

Madde 21 - Tarifeler derecelerden başka bu dereceler karşılığı olan kayıt ücretleri ile yıllık aidatların miktarını da gösterirler.

Tarifelerin kapsayacağı dereceler ve her derecenin karşılığı olan ücretler Yönetim Kurulu ve meclis kararlarında belirtilir.

Bu kararlarda, şu esaslara uyulması şarttır:

a) Her derece karşılığında ne miktar kayıt ücreti veya yıllık aidat alınacağıın takdiri oda ve borsa organlarına ait olmakla beraber bu miktar 1.000 liradan az, 50.000 liradan fazla olamaz.

b) Yönetim Kurulu ve meclis, tarifelerin kapsayacağı derecelerle bu dereceler karşılığı ücretleri kendi bünyelerine göre düzenleyecekleri "kayıt ücreti ve yıllık aidat tablosu" dahilinde en az ve en çok miktarlar içinde kalmak kayıt ve şartıyla tesbit ederler.

Derecelerin Tesbiti

Madde 22 - Dereceler ve bunların karşılığı olan kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarlarını ihtiva eden tarifeler yapıldıktan sonra, üyelerin bu tarifelerde hangi derecelere girdiklerinin tesbiti gerekir.

Derecelerin üyelerin durumlarına uygun olarak tesbiti şarttır. Ancak, derece tesbitinde aşağıdaki esaslardan biri veya bir kaç gözönünde bulundurulur.

Üyenin:

- A) Sermaye veya özvarlık miktarı,
- B) İştigal mevzuunu teşkil eden ticaret neveleri,
- C) Yıllık cirosu,
- D) Tüccar ve bankalar nezdindeki kredi miktarı,
- E) Yapılacak inceleme sonucu elde edilecek diğer bilgiler.

Derece Tesbit Esasları

Madde 23– Oda ve borsa üyelerinin derecelerini tayin için uygulanacak olan esaslar aşağıda gösterilmiştir:

A) Sermaye veya Özvarlık Esası:

a) Üyenin sermayesi ticaret sicilinde tescil ve ilân edilmiş ise, bu sermaye veya firma bünyesindeki özvarlık miktarının toplamı esas alınır.

b) Sermaye tescil edilmemiş ise, üyenin beyan ettiği sermaye veya özvarlık toplamı dikkate alınır ve gerektiğinde bu beyanın doğruluğu tahkik edilerek inceleme sonucunda bulunacak miktar esas alınır.

c) Sermayesi tescil edilmiş üyelerin, sermayelerinde artış olmuş ise, Türk Ticaret Kanununun 33 üncü maddesi gereğince ticaret siciline tescil edilen ve 5590 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre oda ve borsalara bildirilen en son sermaye esas alınır.

B) İştigal Konusu Esası:

Derece tesbitinde ikinci esas, üyenin iştigal konusunu teşkil eden ticaret neveleridir. Birden fazla iş konusu ile fiilen iştigal eden üyenin bu durumu dikkate alınır.

C) Yıllık Ciro Esası:

Derece tesbitinde dikkate alınacak üçüncü esas, ciro esasıdır. Üyeler talep halinde yıllık cirolarını bildirmekle yükümlüdürler.

D) Tüccar ve Banka Nezdindeki Kredi:

Derece tesbitinde dikkate alınacak dördüncü esas, üyenin tüccar ve bankalar nezdindeki kredi durumudur.

Bir üyenin tüccar veya bankalar nezdindeki kredisinin rakam olarak tesbiti mümkün olmuyor ise; bu takdirde, derecesi tesbit olunacak firmanın, piyasa, tüccar ve bankalar nezdinde itibar derecesi ve kredi alıp almadığı ile bunun takribi seviyesinin ne olduğunun takdiri cihetine gidilir.

Bu da mümkün değilse, üyenin yıllık bilançosu ve beyanı ödediği vergi miktarı esas alınır.

E) Yapılacak İstihbaratla Elde Edilecek Malumat Esasları :

Gerektiğinde, yapılacak istihbaratla elde edilecek malumat, yukarıda A, B, C, D fıkralarında zikredilen esasların veremediği (işyerinin mevkii, kirası, çalıştırılan işçi ve personel sayısı, demirbaşları ile makine vesair tesislerin mevcudu gibi...) bilgileri elde etmek olup, bunlar üyenin durumunun değerlendirilmesinde dikkate alınır.

Derece Yükseltilmesi veya Düşürülmesi

Madde 24 – Derece yükseltilmesine gidileceği zaman bu konuda Yönetim Kurulu kararının sağlam gerekçeyi ihtiva etmesi bakımından üyelerin durumu kontrol edilir ve gerekirse netice bir tesbit raporuna dayandırılır.

Durum ve Derece Değişikliği

Madde 25 – Yönetim Kurulu kararında derece yükseltilmesi veya düşürülmesine sebep olan durum değişikliği açıkça ve gerekçeli olarak belirtilir ve aşağıdaki esaslardan bir veya birkaçı gözönünde bulundurulur.

- a) Üyenin sermayesinin, özvarlığının, cirosunun ve kredisinin arttığı veya eksildiği,
- b) İş yapmaz veya yapamaz halinin ortadan kalktığı veya devam ettiği,
- c) Munzam aidatın yükseldiği veya eksildiği
- d) Fabrika kapasitesinin arttığı veya düştüğü
- e) Yeni iştegi neveleri edinildiği veya azaldığı,

f) Eskişine oranla daha fazla personel çalıştırdığı ve işyerinin daha büyütüldüğü veya işçi sayısının azaldığı ve işyeri kapasitesinin küçültüldüğü,

Yukarıda tesbit edilen hususlar hakkında hiçbir bilgi edinilmezse, durum bizzat üyenin kendisinden sorulur. Üye bu sorulara tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde cevap vermek mecburiyetindedir. Cevap alınmadığı takdirde, durum değişikliği elde mevcut bilgilere göre takdir edilerek üyenin yeni derecesi kayıt ücreti ve yıllık aidat tablosuna göre tesbit olunur.

Derecesi değiştirilen oda ve borsa üyelerinin yeni derecesi ve bu derece karşılığında ödeyeceği yıllık aidat miktarı kendilerine tebliğ olunur.

İtiraz

Madde 26– Kayıt derecelerini durumlarına uygun bulmayan oda ve borsa üyeleri, 5590 sayılı Kanunun 24/12/1981 tarihli ve 2567 sayılı Kanunla değiştirilen 25 ve 56'ncı maddelerine istinaden aşağıda yazılı usullere göre 10 gün içinde bağlı buldukları oda veya borsa meclislerine itiraz edilebilir.

Talep üzerine yapılan kayıtlarda, kayda itiraz yapılamaz.

- a) Re'sen yapılan kayıtlarda kaydın yapıldığına dair oda ve borsa yönetim kurulu kararı aleyhine oda veya borsa meclislerine,
- b) Re'sen yapılan kayıtlarda derece tesbitine dair oda ve borsa yönetim kurulu kararı aleyhine oda veya borsa meclislerine
- c) Talep üzerine yapılan kayıtlarda tesbit olunan derecelerine dair Yönetim Kurulu kararı aleyhine oda veya borsa meclislerine
- d) Derece yükseltilmesi hakkındaki Yönetim Kurulu kararı aleyhine oda veya borsa meclislerine, itiraz edilebilir.

İtiraz meclisler tarafından karara bağlanıncaya kadar kayıt ücreti ile yıllık aidatın ihtilafli kısmı tahsil olunmaz.

İtiraz Süresi

Madde 27 - İtiraz oda ve borsaların yazılı tebligatının alındığı tarihten itibaren 10 gün içinde yapılır. Bu süre içerisinde itiraz edilmediği takdirde 26 ncı maddedeki kararlar kesinleşmiş olur.

Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidatın Bakanlar Kurulunca Artırılması Hali

Madde 28 - Oda ve borsalara kayıtlı üyelerin, kayıt ücreti ve yıllık aidatı 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 25 ve 56 ncı maddelerine istinaden, Bakanlar Kurulu Kararıyla artırıldığı takdirde; oda ve borsalar bu karar çerçevesinde yeniden düzenleyecekleri kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarlarını gösterir tarifeden iki nüshasını, onaylanmak üzere Bakanlığa, bir nüshasını da bilgi için Birliğe göndermek mecburiyetindedirler.

Gayri Faal Üyelerin Kayıtlarının Silinmesi

Madde 29 - Ticareti terk, vefat ve benzeri sebeplerle işlerini bırakan ve ticaret sicili memurluğu nezdinde kayıt sildirme mükellefiyetini yerine getirmemiş bulunan üyeler için, oda ve borsalarca gerekli inceleme yaptırılır. İnceleme sonucu elde edilen bilgiler ilgili Meslek Komitesinin de görüşü alınarak Yönetim Kurulunca değerlendirildikten sonra, bu üyelerin ticaret sicilindeki kayıtlarının silinmesi sağlanır ve bunların oda ve borsadaki kayıtları da silinir.

Bu suretle kaydı silinen üyelerin geçmiş yıllara ait tahakkuk ettirilen aidat ve misil zamları genel hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Madde 30 - 5590 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları ile aynı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değiştirilen 25 ve 56 ncı maddelerinin bir arada uygulanması mükerrerlik teşkil edeceğinden ve sarahat

olmayan ahvalde son çıkan Kanun hükmünün geçerli sayılması gerektiği cihetle mevzuu bahis 76 ncı maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları uygulanmaz.

Eski Üyelerin İntibakı

Geçici Madde 1 - Oda ve borsa üyeleri bu yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde, oda ve borsaların Yönetim Kurullarınca tesbit, meclislerin teklifi ve Bakanlığın onayı ile yürürlüğe girecek yeni tarifelere intibak ettirilir.

İntibak sonuçları ilgili üyelere bildirilir.

Geçici Madde 2 - 2567 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 26/12/1981 tarihinden evvel tahakkuk eden ve kanuni süresi içinde ödenmeyen kayıt ücreti ve yıllık aidatlar 5590 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları gereğince yüzde elli zamlı olarak tahsil olunur.

Geçici Madde 3 - Bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden önce oda ve borsalara kayıt bulunan üyelerin 1982 yılı aidatları 2567 sayılı Kanun hükümleri dahilinde tahakkuk ve tahsil edilir.

Geçici Madde 4 - Odalar ve borsalar, kayıt ücreti ve yıllık aidat tarifelerini, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde düzenleyerek iki nüshasını onaylamak üzere Bakanlığa, bir nüshasını da Birliğe göndermek mecburiyetindedirler.

Madde 31 - Bu Yönetmelik neşri tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 32– Bu Yönetmelik hükümlerini, odalar ve borsalar Yönetim Kurulları yürütür.

Not :

– Bu Yönetmelik 9 Nisan 1982 tarih ve 17659 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

– 5 Temmuz 1982 tarih ve 17745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelikte belirtilen değişiklikler metne işlenmiştir.

